

MUHU VALLA 2013 .AASTA EELARVE SELETUSKIRI

1. ÜLDOSA

1.1. Üldised põhimõtted

Muhu valla 2013.a. eelarve koostamise õiguslikud alused on Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFS) ja Muhu valla arengukava aastateks 2007-2017 ja selle lisa 1 Muhu valla tegevuskava 2013-2017.

KOFS-i alusel koostab eelarveprojekti vallavalitsus ning esitab selle volikogule hiljemalt 1.kuu enne uue eelarveaasta algust, s.o.hiljemalt 01.detsembriks. Muhu valla hallatavad asutused esitasid 01.novembriks vallavalitsusele oma taotlused 2013.a. kavandavate tegevuste kohta ja eelarveprojekti koos seletuskirjaga. Vallaeelarve projekt on koostatud lähtuvalt 2012.aastal koostatud Muhu valla eelarvestrategiast aastateks 2013-2016, laekunud allasutuste eelarveprojektidest, 2012.a. vallaeelarve tegelikust täitmisest, Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga majandusprognosidest, õigusaktidega kohalikule omavalitsusele ettenähtud ülesannete täitmise kohustusest ja Muhu valla kehtivatest lepingutest.

Eelarve struktuur koosneb põhitegevuse tuludest ja -kuludest, investeerimistegevust, finantseerimistegevusest ja likviidsete varade muutusest. Üldiseks põhimõtteks on ka see, et igapäevased vajadused vallaelu korraldamisel on kaetud laekuvate tulude (tulumaks, maamaks, tasandusfond, tulud valla majandustegevusest jms.tulud) arvelt, st. põhitegevuse tulem on positiivne. KOFS §33 lõige 2 määratleb põhitegevuse tulemi, mis võib olla null või positiivne.

Vallavalitsuse põhimõtted eelarve koostamisel olid: majanduskulude üldine tõus maksimaalselt 3..4% arvestades teadaoleva elektri hinna tõusuga ja muude võimalike erisustega. Palgafondi keskmine kasv kuni 7%, arvestades samuti kaadri liikuvusega seotud muudatusi ja töötajate töökohustuste muutumisi. Lisaks arvestada tööohutuse ja tervishoiu nõudeid vastavalt läbiviidud kontrollide ja uuringute tulemustele.

1.2. Muud tegurid vallaeelarve kujundamisel

Majanduslangus on 2009 ja 2010.a. mõjutanud oluliselt kohalike omavalitsuste tulubaasi vähenemise suunas ent alates 2010.a. II poolaastast on toimunud majanduse aktiveerumine, mis on soodsat mõju avaldanud ka Muhu valla tulubaasile. Nii 2011 ja 2012.a. on jätkunud tulumaksu, kui eelarve suurima tuluartikli, laekumine kasvutempos.

Rahandusministeeriumi 2012.a.suvised majandusprognosi kohaselt kasvab majandus 2013. aastal 3,0% ja järgnevatel aastatel püsib kasv 3,5% juures. Majanduskasvu toetas siiani eelkõige tugev sisenõudlus, 2013. aastal on prognoositud ekspordi kasvu kiirenemist seoses välisnõudluse suurenemisega. Sisenõudluse kasv eelmise aastaga võrreldes aeglustub, kuid püsib endiselt mõõdukas. Järgnevatel aastatel on oodata majanduskasvu kiirenemist, kasvumootoriks jääb ekspordisektor, kuid siseturu roll majanduskasvu kujunemisel hakkab taas suurenema.

Tarbijahinnad tõusevad 2013. aastal 3,5% ning järgnevatel aastatel stabiliseerub hindade tõus 2,8% juures. 2013. aasta inflatsiooni mõjutab aasta alguses toimunud elektrituru täielik avanemine. Majanduskasv tõi eelnevatel aastatel kaasa tööjõunõudluse suurenemise, väheneb tööpuuduse määr. Muhu vallas oli 2011.a jaanuari seisuga 82 töötut, 2012.a. alguses 61 töötut, 2013.a. alguses 55 töötut

Suveperioodil on keskmiselt 40-45 töötut.

2.PÕHITEGEVUSE TULUD 1 575 923 €.

Põhitegevuse tulud koosnevad maksutuludest, kaupade ja teenuste müügist laekuvatest tuludest, saadavatest toetustest ja muudest tegevustuludest.

Tabel 1. Põhitegevuse tulude võrdlus aastatel 2011-2013.

Nimetus	2011.tegelik	2012.tegelik	2013.eelarve	muutus
maksutulud	829 349	930 667	960 267	1,03%
kaupade-teenuste müük	260 650	248 882	267 591	1,08%
toetus põhitegevuseks	454 860	425 225	360 965	-15%
muud tegevustulud	6 055	4 315	7 062	1,64%
Kokku	1 550 914	1 609 089	1 595 885	-0,8%

2.1 MAKSUTULUD: 960 267 € (moodustab 60% põhitegevuse tulust)

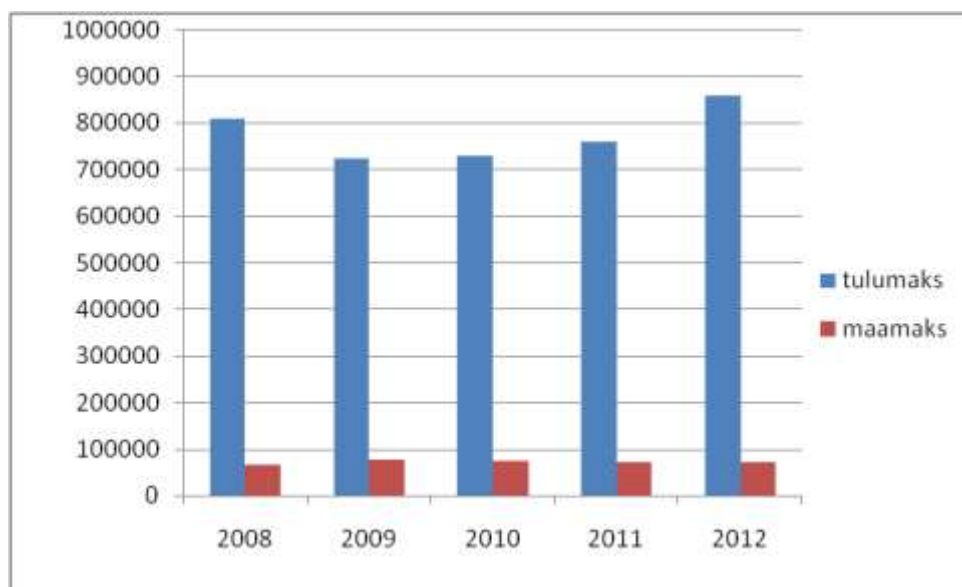
Maksutulust suurima tuluallika moodustab üksikisiku tulumaks ja on 2013.a. prognoositud **893 272 €**, s.o. 4% suurem kui 2012.a. tegelik laekumine. Rahandusministeeriumi prognoosi järgi on KOV-idele laekuva tulumaksu kasv 2013. aastal 8%. Alates 01.04.2009.a. laekus maksumaksja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele 11,4% residendist füüsilise isiku brutopalgast, varem eraldati 11,93%. 2013.a. on KOV-le laekuva tulumaksu määr 11,57%, mis peaks korvama elamualuse maa maamaksust vabastuse.

Maamaks Plaanimatud laekumine **65 000 €** on prognoositud eelnevast aastast väiksem, arvestades elamualuse maa maamaksu vabastust. Maamaksu määrasid muudeti 2012.aastal, 2013.a. määrasid ei muudeta.

Reklaamimaks **1 995 €** 2013 a. tuleb rohkem koguda. 2012.a laekumine oli 1 646€.

Ülevaade põhilistest maksutuludest:

	tulumaks	maamaks
2008	806486	66086
2009	723283	76037
2010	727845	75355
2011	756951	71114
2012	858195	70826

2.2 KAUPADE JA TEENUSTE MÜÜK: 267 591 € (moodustab 17% põhitegevuse tulust)

Riigilõiv: **8 000 €**. Peamiselt ehitus- ja kasutuslubade riigilõiv 2012.a. laekumine oli 6 874€.

Haridustulud: **39 504 €** Lasteaia kohatasu teistelt omavalitsustelt laekuv ja oma lasteaia kohamaks, kokku 15 768 €. Lasteaia tasu toitlustuse eest 4 400 € on pool toidukulust. Teine pool on valla kanda. Lasteaia tasu teenustelt 1 332 € on personali toidupäeva maksumuse tulu ja saali kasutus. Lasteaia kohatasu on plaanitud 2013.aastal 12€ kuus. Põhikooli õppekava välisest tegevusest laekuv tulu 15 520 € koosneb laagrite, peielaudade ja personali toidu teenusest ja spordihalli teenustest. Põhikooli koolitusteenust maksavad teised omavalitsused summas 2 484 €.

Kultuuritulud: **41 190 €**. Raamatukogude tasulised teenused 120 € (lugejapiletid, koopiad, printimine). Muuseumi piletitulu 34 000 € on 2012 a. tegeliku laekumise põhjal, infolehe tuluks on 1 700 €. Lugejaid on vähemaks jäänud ja lehe tiraazi on kärbitud, kuid tulu laekub ka reklaamide avaldamise eest. Noortekeskus saab koguda ürituste ja oma inventari rendi eest omatulu 300 €. Hellamaa Külakeskuse tulu on 5070 €, tulu plaanitakse saada üritustest, koolitustest ja kogukonna kõõgi kasutusest.

Spordi ja puhkealase tegevuse tulud: **1 580 €**. Turniiride ja võistluste osavõtutasud ja Leisi ujula kasutuse eest.

Sotsiaalse tegevuse tulud: **136 900 €**.

Hooldekodu kohatasud 132 600 €. 2013.aastal on kohatasu: tavahooldus 475 €; lamajad 505 €. Veel kehtestatakse hoolduslepingu säilitamiseks nn. kohatasu 75% ulatuses kuutasust, kui vanur on suvel kodus. Koduhooldus plaanitud 8-9 lepingulise kliendiga, transporditeenus, saunateenus ja invavahendite laenutamine, aga ka toidupäeva eest kahelt koduselt hoolealuselt. Kokku 4 300 €.

Elamu- ja kommunaaltulud: **23 633 €**. Korterite üür kokku 4 373 €. (hooldekodu korterite üür 0,85 € ruutmeeter; Pääsukese korter 0,60 € ruutmeeter). Soojusenergia müügi eest arvestatud tulu on 19 260 €.

Tulud üldvalitsemisest: **1 600 €** (kantseleiteenuste eest; kinnisvara arendajate DP-de avaldamise nõuded, hangete, pakkumuste osavõtutasud).

Tulud transpordialasest tegevusest: **6 900 €**. Veoauto ja teiste transpordivahendite teenus kokku 2 500 €. Bussi tuluks on plaanitud 4 400 €.

Üüri ja renditulu: **7 844 €**. Mitteilurumidelt 4 534€ (Puidukoda 0,64 € ruutmeetrilt, kokku 2 671 €, Piiril valla kinnistu rent puidufirmale 320€ kuu, aga hetkel ei ole siduvat lepingut, sest talvel ei rendita, väikese osa moodustab valla maade rent. Tulu elektri ja vee müügist 3 310 € on hooldekodu maja üürikuult.

Õiguste müük: **320 €**. Avalike rajatiste kasutamine.

Katastriüksuste moodustamise aktide eest **120 €**.

2.3 SAADUD TOETUSED PÕHITEGEVUSELE: 360 965 € (moodustab 23% põhitegevuse tulust)

Sihotstarbelised toetused: **55 345 €** n.o koolipiim ja -puuvili 2 825 €; õppelaen 2 914 €; muuseumi ülalpidamiskulud 40 770 € ja Muhu vabatahtliku päästekomando ülalpidamiskuludeks 3 610 €, lastehoiuteenus raske ja sügava puudega lapsele 2 226 € ning 2 300€ abivajava isiku pension. Kultuurkapitalilt laekunud projektid on 700€ eest.

Mittesihotstarbelised toetused riigilt ja riigiasutustelt: **305 620 €**

Tasandusfond (§4 lg 1) 91 341 € (2012.a 121 972)

Toetusfond (§4 lg 2) 214 279 € (2012.a. 234 483) Toimetulekutoetus ja korralduskulud kokku 15 779 €. Saareliste valdade toetus 7 381 €. Hariduskuludeks 177 950 € (2012.a. 194 750) ja koolilõunaks eraldatud vahendid on 11 739€. Sündide-surmade registreerimine 39€.

2.4 MUUD TEGEVUSTULUD: 7 062 €. Maavarade kaevandamisõiguse tasu 4885 € ja vee erikasutus 725 €. Saastetasud 445€. Kindlustushüvitis põhikoolile 1 007€.

3. PÕHITEGEVUSE KULUD:

Põhitegevuse kululiikideks on **antavad toetused** ja **muud tegevuskulud**. Kulud liigitatakse veel omakorda **valdkondade ja tegevusalade järgi**.

Tabel 2. Põhitegevuse kulude võrdlus 2011-2013.a

Nimetus	2011 tegelik	2012 tegelik	2013 eelarve	muutus
antavad toetused	77 333	79 045	75 482	-4,5%
muud tegevuskulud	1 388 107	1 438 808	1 468 863	1,02%
kokku	1 465 440	1 517 853	1 544 345	1,02%

3.1 Antavad toetused 75 482 € jagunevad : sotsiaaltoetused

sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks

mittesihtotstarbelised toetused

Sots. toetusteks valla vahenditest on 44 448 eurot sh. stipendiumifond 5 460 eurot ja toimetulekutoetus 12 923 eurot.

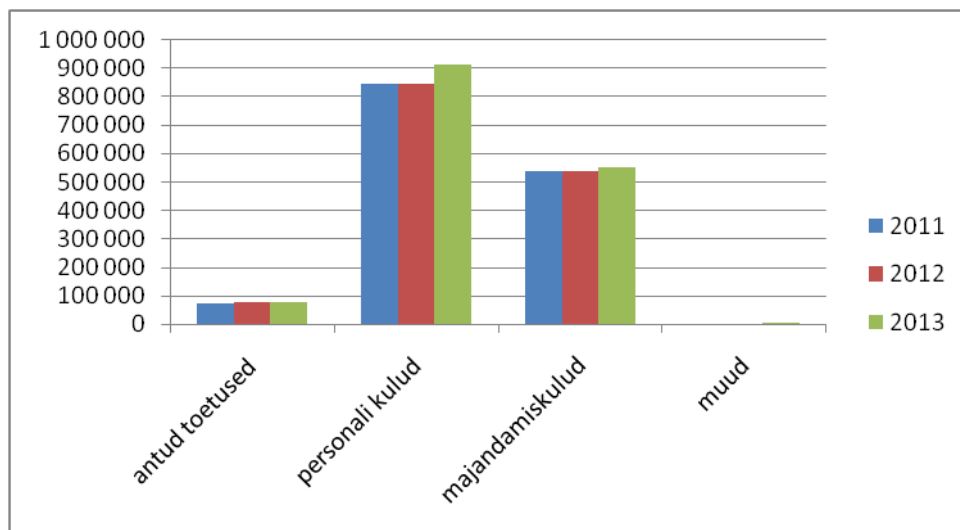
Sihtotstarbelised toetused põhitegevuskuludes on: toetus maakondlikele projektidele SOL-i kaudu (1 403); seltsitegevusele-külaliikumisele 5 440€

Mittesihtotstarbelised toetused jagunevad :liikmemaksud – Saaremaa Omavalitsuste Liidule, Eestimaa Omavalitsuste Liidule, Saarte Koostöökogule, MTÜ Saarte Kalandus, merepäästele ja Avatud Noortekeskusele kokku 7 417eurot. Maasi Jäätmehoolduse OÜ-d toetame 2 451 euroga.

Tabel 3. Muude tegevuskulude võrdlus 2011-2013.a.

Nimetus	2011 tegelik	2012 tegelik	2013 eelarve	muutus
personalikulud	845 175	847 394	912 493	1,08%
majandamiskulud	541 779	540 256	553 145	1,02%
muud kulud	2 981	2 921	3 225	1,10%
kokku	1 389 935	1 390 571	1 468 863	1,06%

3.2 Muud tegevuskulud jagunevad personali-, majandamis- (sh. reservfond) ja muudeks kuludeks.

Joonis 2. Põhitegevuse kulude struktuur majandusliku sisu järgi 2011-2013.

Kulud valdkondade ja tegevusalade järgi:

01-Üldised valitsussektori teenused:

Volikogu tööjõukulus on seoses valimistega arvestatud 12 asemel 14 koosolekuga.

Vallavalitsuse (ja allasutuste) tööjõukulus on palgamäärade taastamine 7% ulatuses, millega nüüd oleme 2009.aasta tasemel . Majanduskuludes on väiksemad võrreldes eelmise aastaga, kuna remont on möödas ja vajaminev inventar soetatud ; sõidukite ülalpidamiskulud vähenesid ühe spetsialisti sõiduauto poole kompensatsiooni võrra ja IT kuludes on maksta veel raamatupidamise tarkvara eest poole ulatuses. ISKE turvanõue 500 €. Töötervishoiu on suhtunud tõsisemalt, kui varasematel aastatel ja järgitud vastavaid soovitusi.

Üldised valitsussektori teenused. Võrreldes eelmise aastaga on kulu vähenenud. Seda SOL-i projektide osas. Liikmemaksud SOL ja EMOL on samad. Saarte Koostöökogu ja Saarte Kalanduse liikmemaksud on samal tasemel. Suurem on vabatahtliku merepääste liikmemaks

03-Avalik kord ja julgeolek:

Politsei eelarve on abipolitseinike kulude katmise osas samaks jäänud.

Päästeameti põhitegevuse kulud on kaetud sihtrahadega Lääne Päästkeskuse poolt 3610 euroga ja vald on oma päästeautode sõidukorda seadmiseks panustanud 1000 eurot.

04 – Majandus:

Põllumajandus- (endine maakorraldus). Kulud on ette nähtud detailplaneeringute algatamiseks, menetlemiseks ja kehtestamiseks.

Soojamajandus - tööjõukulud samuti palgamäära taastamine 7% ulatuses. Majandamiskulud on suuremad elektrihinna tõusust tingituna.

Mineraalse toorme kaevandamine - kulud kaevanduslubade uuendamiseks, karjäärade korrastamiseks.

Valla teed – tööjõukulu teehöövli juhi töötasuks. Majandamiskuludes on 55 tuhat eurot lumetõrjeks, tolmutõrjeks, teede parandamiseks ja profileerimiseks, 2 tuhat eurot kütusele ja varuosadele teehöövli jaoks.

Valla buss - kulud on jagatud pooleks õpilasliinide vastavate kuludega. (tegevusala 09600) tööjõukulu suurenes septembris 2012.a. Remondikulud on suuremad, kuna bussi vanuseks saab juba 8 aastat ja eelmine aasta näitas, et kulud remondile on suurenenud.

Turismi kulud on i-punkti lahtiolek kahe ja poole kuu ulatuses ning turismimessil osalemine.

Üldmajanduslikud arendusprojektid – toetavad SOL Silurimaa projekti 1400€ ja jalgrattamarsruudi projekti 400€. Majandamiskulus sisaldub miljööväärtslike külade teemaplaneeringu II ja III etapp 8000€ ning arengukava koostamise teenus 3000€.

Veetransport - Võrkaia sadama hädapärased remonditööd 1600€.

05 – Keskkonnakaitse:

Jäätmekäitlus Maasi Jäätmehoolduse tegevuskuludeks on toetus 2 451€. Majandamiskuludes on arvestatud prügi veoga ja mõne prügikasti soetamisega.

Heakord: tööjõukuludes on arvestatud samuti palga taastamisega heakorra hooajatöödel ja kahe bussipaviljoni ja Liiva avaliku WC hooldajatel. Majandamiskulus on Liiva avaliku WC ülalpidamise kulud, heakorratööde trimmeri jõhvid, niidukite bensiin, varuosad, jõulukaunistused jms.

06 –Muu elamu-ja kommunaalmajandus

Tänavavalgustus on Liiva ning Piiri külade tänavavalgustus arvestades elektrihinna tõusuga .

Muu elamu –ja kommunaalmajandus: Tööjõukulud on arvestatud palga taastamine 7%. Majandamiskulud on poole väiksemad võrreldes eelmise aastaga, sest auto ja traktor on kapitalirendis (varem kasutusrent). Teised majanduskulud on ambulatooriumi valve ja kindlustus; kalmistute korrashoiukulud jms.

07 –tervishoid Tervishoiuhaldusest maksame lisatasu valla arstile.

08 – Vaba aeg, kultuur:

Huvikoolide kohamaksud praegu maksame 7 õpilase huvikooli kohamaksu ja 1 õpilase spordikooli kohamaksu.

Noortekeskus Juhataja on projektidega toonud vahendeid juurde, sellest ka omaosalustasu ürituste kulus suurem. Suund on võetud sellele, et lastel oleks suvel võimalik laagritöö ja 2013.aastal on lisatud üks töölaagri vahetus juurde, kokku 3 vahetust suvekuudel.

Hellamaa Külakeskus Majandamiskulude siseselt kuluartiklite järgi on suurem erinevus IT kulus, kus on plaanitud sülearvuti ost. Hoonete ruumide majanduskulus oli eelmisel aastal spordiplatsi kiige remont, sellest erinevus. Inventari soetuseks on lauad-toolid. Ürituste korraldamises on kavas 2 näitust, talgud kevadel ja sügisel, tikkimising, koolitused ja õpitoad, kokanduskoolitused, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine koostöös Muhu Muuseumiga. Muudes kuludes on mõeldud transpordikulu, kui ei ole võimalik kasutada valla bussi ja segaansambli juhendamiseks ostame teenust.

Vaba aja ja spordiüritused 4 980€. Kaetakse spordiüritustest osavõtumaksud, valdade spordiliidu liikmemaksud, Muhu Jooksu korraldamine, valdade tali- ja suvemängud ning huvi on suurenenud Leisi ujula kasutamiseks kord nädalas.

Hellamaa Raamatukogu kulud on tagasihoidlikud. Ruumid on kapitaalremondi ootel, ilmselt peab mahtuma eelarvestrateegiasse (aastad 2014-2017) Põhitegevuse kuludest on suurem muutus koolituskulus, millesse on planeeritud õppereis Poolasse ja raamatulaenuprogrammi RIX kasutamine. IT kulus on programmi hooldus ja koodiluger, mis jäi sel aastal ostmata, kuna arvutite remont kulutas vastavad vahendid. Triipkoodid sai soetatud sel aastal. Majanduskulud jäid küttevaru olemasolul väiksemad. Inventari kulu on ka uute ruumide ootel.

Liiva Raamatukogu põhitegevuskulud on samal tasemel. Sisemised muutused on personalikoolituse kulude osas, kus on samuti õppereis Poolasse sisse kirjutatud. IT kulud on tavapärasel, vajalik on UPS-i soetus, viirustõrje + hooldus ja sideliinide kulud.

Muuseumi põhitegevusekulud on admin. kulude muutuse tinginud suurem piletite vajadus ja reklaamikulud. Uurimus- ja arendustöös ei tellita enam külade uurimustöid (art. väiksem tuhande euro võrra). Vahendid on mõeldud väiksemate tõlketööde ja mõne tellimusartikli finantseerimiseks. Lähetus- ja koolituskulud on endisel tasemel. Majanduskulu suurendab juba nimetatud elekter ja remonttööd, mis ei klassifitseeri investeeringuna. Inventari kulu vajadus tekkis tööriietuse soetuseks klienditeenindajatele ja majandustöötajatele. Meditsiini- ja hügieenikulude vajadus tekkis sellest, et täita võimalikke töökeskkonnaga seonduvaid ettekirjutusi ja vajadusel kompenseerida arvutiga töötajatele prillid. Teavikuid ja kunstiesemete soetuskulu on suurendatud ligi 3 korda seoses muuseumi 40.juubeli puhul trükitava raamatuga, müüki võetud trükiste eest tasumisega ja muuseumile vajalike teavikute soetamisega.

Muhu Muuseumi ürituste kava 2013 aastal:

Veebruar-	2. Künnapäeva tähistamine naiste näputööga.	100 €
	Juhan Smuuli sünnipäeva tähistamine	150€

	Vastlapäev koostöös Hellamaa külaseltsiga	100€
Märts	Emakeelepäeva tähistamine lasteaias	50€
Aprill	Lasteaed Muuseumis jüripäev	50€
Mai	18. Muuseumide öö+ Muuseumi sünnipäev	800€
	Näituse avamine, muuseumi uue trükise esitus, päeval seminar Muuseumi ajaloost, õhtul kontsert	
Juuni	15. Veski valss Eemu veski juures	100€
	Muhu valla päevade avamine, kontsert Toomal	150€
Juulis	8-13 Käsitööpäevad	400€
	13. Kuue valla simman	200€
	Veski viisid Eemu veskil	100€
August	24. Muinastulede öö, kontsert Toomal	250€
September	28. Mihklipäev perepäevana	100€
Oktoober	Vanaaegsed koolitunnid põhikoolidele	50€
November	2. Hingedeõhtu Väljal	150€
	Kadritrall (laulud, mängud)	50€
Detsember	Valla Jõulumaal osalemine	100€
	Koguva külaseltsiga tänuüritus külale	100€
	Kirjanike muuseumide ühisnäitus	200€
	Ajutiste näituste korraldamine	300€
	Unejuttude plaadi projekt sai rahastuse Kultuurkapitalilt	600€
	Kokku kulu 4 300€	

Kultuuriüritused (ülevallalised)

23.02 Vabariigi aastapäev	500€
Höbelusikapidu (emade-ja isadepäeval)	788€
Naistenädal (naistepäeva paiku)	200€
Laadad (kevad-, sügis – ja jõululaat)	200€
Laatade kulu: spordihalli ettevalmistamine laadaks, põrandakatete lahti ja kokku rullimine, laadade transport	
17.06 – 23.06 Muhu päevad	300€

23.06 Muhu valla jaanituli Hellamaal	1300€
Juu Jäab Nautses	640+300€ maj. kulu
Laulupeo protsessis osalemine (kaks kollektiivi)	600€ projektidega
Jõulumaa (jõulubuss)	300€
Aastavahetuspidu hea ansambliga	1500€
ringide korraldatud üritused	100€
Projekti omaosalus (Europead)	400€
Väliskülaliste vastuvõtt	300€
Merepäevad Lõunaranna sadamas	200€
Saarte laste folklooripäev	2000€
osalustasud	372€
Memme-taadi päev (maakonna)	600 + 215 projektiga

KOKKU

10 815€

Seltsitegevus – toetamaks seltse, seltsinguid ja külade üritusi on eelarves 4 740€. Seltsitegevust reguleerib Muhu Vallavolikogu määrus nr 50 25.mai 2011.a. Külavanematele kulude hüvitamiseks on arvestatud 700 eurot. Seda kulu reguleerib Muhu vallavolikogu määrus nr 71 21.märts 2012.a. Külaselts Põhjaranniku kuludest katab vald majandamiskulud (elekter, küte). Sama on Piiri magasiada kuludega, samas on jälgitud käesoleva aasta kulu.

Infoleht – trükkimise kulu vähenes 270€, kuna leiti uus trükiteenuse teostaja.

Nautse küla Mihkli kompleks – antud pikaajalisele rendile. (20.a.)

09- Hariduskulud

Lasteaed : Juhataja ettepanekul tõsteti õpetaja abide palgaaste 4>6 so.341>417€. Samuti palga taastamine 7% ulatuses, sellest tööjõukulu erinevus 10 tuhande € võrra. Majandamiskulude suurim tõus on seotud elektrihinna tõusuga. Laste toidule on tehtud juurdearvestus ja lapse arvestuslik toidupäev on 1,30€(vallavalitsuse korraldus nr 356 05.12.2012). Sellest aastast on personali toidu arvestus eraldi laste omast ka menüülehtedel. Tulu sellest kajastub hariduse tuludes.

Lasteaia kohamaksud teistele omavalitsustele - 18 670 €. Maksame 10 lapse kohamaksud , millest Kuressaarele 5, Tallinnale 2, Põide, Orissaare, Anija vallale 1 lapse eest.

Põhikool – riigilt eraldatud toetus – Riik rahastas kooli juhte 23 780€; õpetajaid 145 235€ ja vabast jäägist eraldati 10 349€. Kokku 179 364€. Sellest katab sel aastal ära õpetajatele lubatud palgatõusu. Majandamiskuludes on personali koolitust 1690 € ja õpikud- töövihikud 4 902€.

Põhikool- (valla vahenditest) tööjõukulu taastamine 7% ulatuses.

Praegu saavad sots. pedagoog, logopeed ja huvijuht ning ringi- pikapäeva rühma kasvatajad tasustatud valla vahenditest. Majandamiskulud väga võrreldavad ei ole, eelmine aasta oli üritustel lisaks rahvusvaheline projekt maksumusega 11 tuh. eurot . 2013.aastast on põhikooli toitlustamine eraldi teistest põhikooli kuludest. Kõõgi põhilised majanduskulud (elekter, vesi, prügi jne.) jaotatud arvestuslikult kooliga. Remondikuludele lisandub kindlustuse hüvitis 1007€ ja sama võrra on vähendatud inventari. Õppekulud katavad selle, mis riigitoetusest puudu jääb. Samuti on sel aastal põhikooli kuludest eraldi arvestatud kohamaksud teistele omavalitsustele (põhikooli osas). Muude kulude hulka on arvestatud toitlustamine välja (kõik peale laste toidu) ja spordihalli karastusjoogid (kokku 8530€). Tulu on arvestatud hariduse tuludesse.

Põhikooli kohamaksud teistele omavalitsustele – 2 lapse kohamaksud: Vanalinna kool Kuressaares ja Pärnu Raeküla kool.

Gümnaasiumid: 20 000 €. Maksame 32 õpilase kohamaksud. Kuressaare 14 õpilast, Orissaare 10 õpilast; Tallinnas 4 õpilast; Tartus 2 õpilast ja Pärnus 2 õpilast. Riik on koolikoha maksumuse arvlemise piirmääraks kehtestanud 73€

Täiskasvanute Gümnaasium: 1 200€. On 7 õpilase kohamaks –Kuressaare 5, Tallinn 2.

Õpilasveoliinid:

Tööjõukulu on pooleks transpordikorralduse kuluga majanduse all. Oma bussi ülalpidamiskulud on topelt suuremad, võrreldes eelmise aastaga, kuna 2012.aasta tegelikud remondi kulud olid sedavõrd suured. Buss soetati 2005.a. augustis. Ilmselt tuleb 2014. eelarveaastal mõelda uue bussi soetusele. Transporditeenust õpilaste veoks ostame veel GO Bussilt (10 390€ eest). Sisseostetud teenuse maht vähenes selle tõttu, et 2012 sügisest loobuti RN Reisid teenusest laste vähesuse ja koolibussiringide optimeerimise tõttu.

Põhikooli toitlustamine on 2013.a. eelarves lahku löödud Põhikooli kulust Haridus- ja Teadusministeeriumi nõudel. Tööjõukulus on arvestatud kolme töötaja tasud koos maksudega. Admin. kulus on kõõgi telefoni kulu ja personali koolituses toiduhügieeni koolituse kuludega. Majandamiskuludes on tuletatud elektri, vee ja prügi kulud protsentides põhikooli vastavatest kuludest. Lisatud on veel puhastus- ja muud majandustarvikud. Kõige selle võrra on majandus- ja majandamiskulud põhikooli kulus väiksemad. Inventari kulus oli arvestatud vajaminevate kõõgi- ja söõginõudega. Toiduainete kulus on riigi poolt eraldatu 11 739€, koolipiim-puuvili 1800€ ja vabast jäägist 1332€. Kokku 14 871€.

Muud hariduskulud on stipendiumifond 5 460€, mida eraldab üliõpilaste avalduste põhjal vastava korra järgi stipendiumifondi komisjon. Komisjoni otsuse kinnitab vallavalitsus. Täiskasvanute koolitusteenustest tasustatakse keeltekursuste õpetajaid jms.

10 –Sotsiaalne kaitse

Puuetega inimeste sots. hoolekande asutus: 6 730€ Ühe inimese hoolekandeteenuse kulu AS Lõuna-Lääne Tervishoiu- ja Sotsiaalhoolekandekeskuses.

Puudega inimese sotsiaalne kaitse (hooldajatoetus) - Muhus on 3 hooldajatoetuse ja 37 hooldustoetuse saajat, neist 7 sügava puudega inimest, toetuse suurus on 26.84 eurot, ja 33 raske puudega inimest, kelle toetuse suurus on 15.34 eurot kuus. Aastane hooldajatoetuse ja hooldustoetuse kulu on 8500 eurot. Kolmel hooldajal sotsiaalmaksud vastavalt Sotsiaalmaksuseadus §6 p 1¹ lg 1. alusel. (a' 91.71 eurot). Puudega inimese toetust on arvestatud 2012 aastal 3000 eurot. Summa on mõeldud toetusteks puuetega inimestele, kellel tekib selleks õigus Muhu Vallavolikogu poolt kehtestatud "Sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise korra" alusel.

Hooldekodu - Tööjõukulu 81 706 €. Arvestatud 7 % töötasude tõusuga. Arvesse on võetud töötuskindlustuse määra ja sotsiaalmaksu muutust. 1,0 juhataja, 0,5 perenaine, 0,5 med töötaja, 1,0 kokk, 6,0 hooldajat, 1,0 aednik (maist oktoobrini). Töötasude osas arvestatud hooldajatel, perenaisel, med. töötajal ja kokal asendused puhkuse ajaks.

Majandamiskulus on arvestatud admin. kulud (perioodika, pool side kulust, eakate sünnipäevad, hooldekodu 20 aastapäev). Koolituskulud personali koolituseks. Majanduskulu (puhastusvahendid, prügiveedu, pesupesemisteenus, valveteenus ja kindlustusmaks ja remondikulud). Arvestusliku kuluna 4800€ liidetakse juurde kohamaksu väljaarvestamiseks küttekulu, kuna see on katlamaja kuludes. Sõidukite ülalpidamiskuludeks on 1 360€. IT kuludes on arvestatud sülearvuti soetus ja püsiühenduse kuludest pool (500+238€). Inventari kuludeks on 944 € hädavajaliku soetamiseks ja olemasoleva remondiks. Toidukulu on arvestatud 200€ võrra suurem ja on 18 100€. Meditsiini- ja hügieenitarbed on 15 500€, võrdne eelmise aastaga.

Sotsiaalhoolekande teenused (kodune sots. teenus)

Eelarve sisaldab koduhooldustöötaja palgakulu ja asendustasu. Kuupalga suurus peale 7% tõusu on 565 eurot. Palgakulu juurde on lisatud ka 60 eurot varuga, juhaks kui tuleb tasuda töötajale haiguspäevade eest vastavalt Töölepinguseadusele (arvestatud 5 haiguspäevaga).

Majandamiskuludes on admin. kulu eakatele sünnipäevalastele õnnitluskaartide saatmine (2013 aastal hetkeseisuga 263 inimest). Kingituste kulu on eakate juubilaridele mõeldud lilled (hetke seisus 2013 aastal 56 juubilar, arvestus a` 5.50 eurot). summat on suurendatud 60 euro võrra, kuna kallinenud on postkaardid ja kaardi saajate arv võrreldes 2012 aastaga suurenenud. Pensionäride peo kuluks on plaanitud 600 eurot. Sõidukite ülalpidamiskuludes on arvestatud uue auto kasutusrendi esimene sissemaks, kasko- ja liikluskindlustus, kütusekulu 120L kuus hinnaga 1,50 €. Toiduteenust kodustele kasutavad praegu 2 inimest. Med. ja hügieenitarbed on koduhooldustöötajale tema töökohustuste täitmiseks.

Lastekodu

Lastekodu maksed tulenevad Väikelastekoduga sõlmitud lepingust ühe sügava puudega lapse hooldus- ja koolituskulude katteks.

Hoolekandeteenused perekondadele

Sünnitoetus (a` 256 eurot arvestades 13 sündi) õppetootus (10 kuud, arvestatud 44 õppuriga, a` 25 eurot); sotsiaalkomisjoni otsusega makstavad ühekordsed toetused **4 800 eurot**, matusetootus (a` 128 eurot, arvestatud 32 surma), ranitsatootus (a` 65 eurot ja 13 last); 800 eurot on plaanitud laste võistlustel esinemise-osavõtu kulude toetuseks. Sots. teenus 2328eurot (16 emakakaelavähi vaktsiini, kommipakid lastele kooli, lasteaeda ja kodustele lastele ning eakatele hooldekodus).

Riskirühmade sotsiaalhoolekande asutused

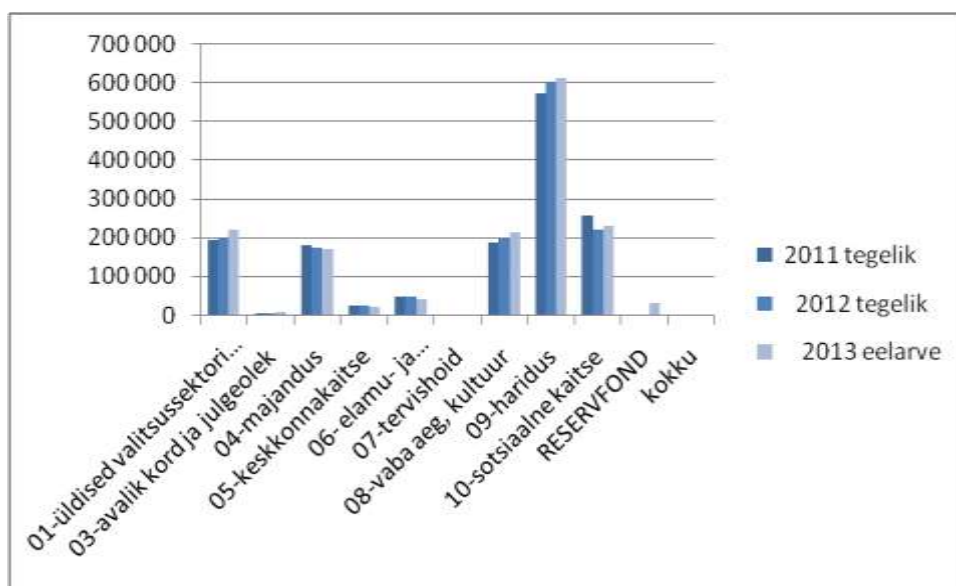
Teenuse ostmine MTÜ Sotsiaalse Rehabilitatsiooni Keskuselt summas 996 eurot. Hooldekodus koos käiva päevakeskusele on majanduskuludeks arvestatud 100 eurot.

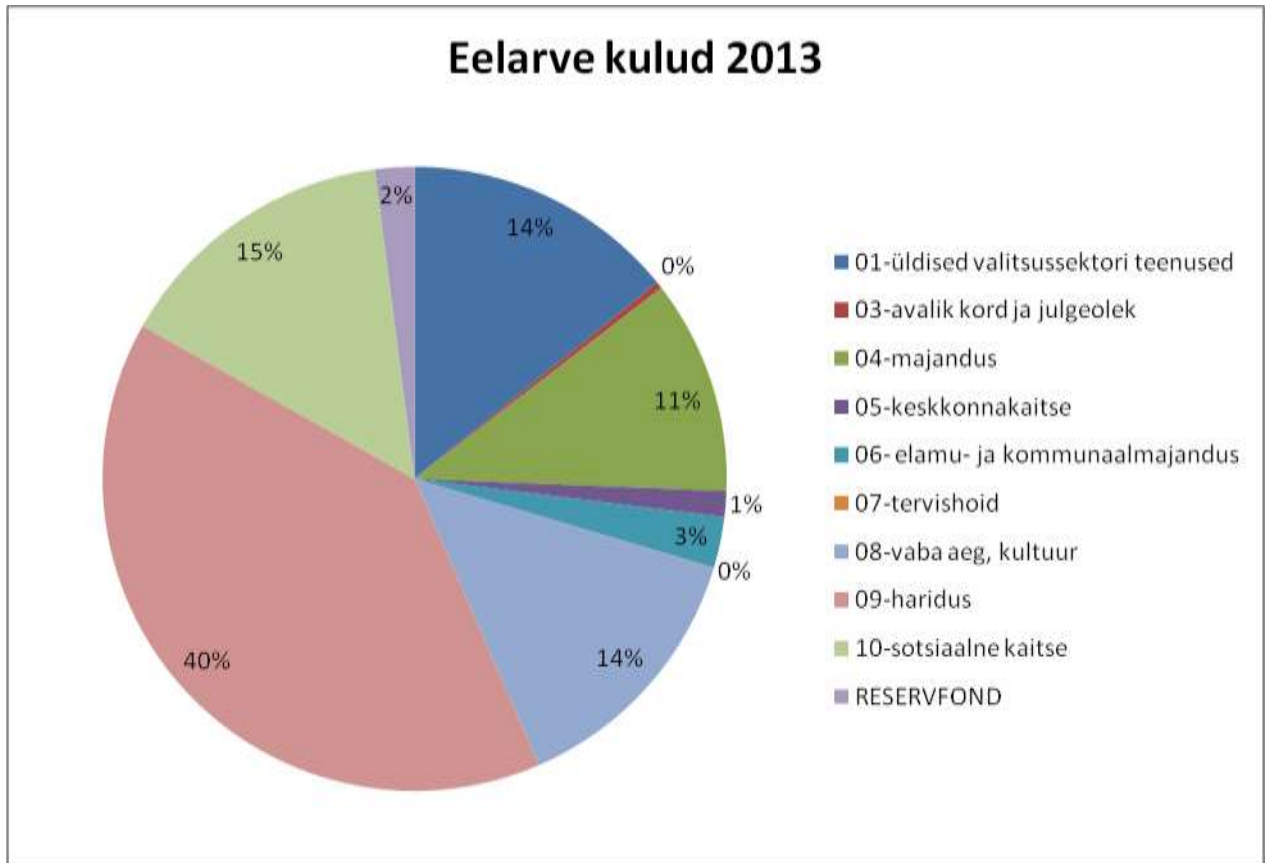
Toimetulekutoetus - 12 923€ .(2012 a. oli summa suuruseks 18 156€).

2012 aastal on toimetulekutoetuse saajaid olnud 10 kuuga keskmiselt 10 inimest kuus.

Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse (100€) summast kaetakse ravikindlustamata isikute esmatasandi ravikulud.

Põhitegevuskulud valdkonniti aastatel 2011 -2013. ja tulpdiagramm

Joonisel on sektordiagrammina kujutatud 2013.a. kulud valdkonniti.

4. INVESTEERIMISTEGEVUS:

Investeeringustegevuse eelarveosa kogusumma leidmiseks liidetakse põhivara müük ja saadav sihtfinantseerimine ning summast lahutatakse põhivara soetus ja antav sihtfinantseerimine ning lisatakse finantstulude ja -kulude vahe.

Investeeringustegevus 2011 - 2013.a.

Nimetus	2011 tegelik	2012 tegelik	2013 eelarve
Põhivara soetus	-159 928	-218 802	-2 670 006
Põhivara müük	23 246	6 600	20 000
saadav sihtfinantseerimine	90 131	63 542	2 234 070
antav sihtfinantseerimine	-20 907	-4 870	0
aktsiate ja osade soetus	0	0	0
Finantstulude ja kulude vahe	-4 581	-3 997	-2 330
kokku:	-72 039	-157 527	-418 266

4.1 PÕHIVARA MÜÜGITULU. 20 000 €. Piiri koolimaja korteri müügi jääk, lisaks on müüa vallale kuuluvad kinnistud, samuti ühe sõiduauto müük.

4.2 SAADAV SIHTFINANTSEERIMINE: 2 234 070 € koosneb: Sotsiaalkeskuse ehitamiseks Euroopa Liidu raha Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kaudu 1 433 873 € . Teised omavalitsused (Orissaare, Põide, Laimjala) osalevad ehituskulude katmisel arvestuste kohaselt 178 688 € . Haridus- ja Teadusministeeriumilt „Muhu noortekeskuse uute ruumide rajamine” projekt 316 669€ (kahel aastal), Kallaste sadama rekonstrueerimiseks on PRIA poolne toetus 157 896 €. Kesselaiu elektrivarustuse projekti elluviimiseks on eeltoetuse alusel eraldatav summa 58 738€. Teede hoiuks on riigipoolne toetus 88 206 €, mis suunatakse täielikult investeeringutesse teede olukorra parandamiseks. 2013.aastal on plaanis suuremate investeeringutena viia mustkatte (tolmuvaba katte) alla min. 1km vallateid, lõpetada mustkatte paigaldamisega Hellamaa külakeskuse parkla rajamine, rekonstrueerida põhjalikult ca 3 km kruuskattega vallateid ning jätkata lasteaia ja spordihalli parkla väljaehitamise.

4.3 FINANTSTULUDE ja –KULUDE VAHE: - 2 330 € s.o. hoiustelt laekuva intressitulu (570€) ja finantskuludena makstavate laenuintresside (- 2 900€) vahe.

4.4 PÕHIVARA SOETUS:	- 2 670 006 €.
04510 Valla teed	- 88 206
04520 Veetransport (parve ehitus jätkuprojekt Kesse)	- 4 683
04520 Kesse elektrivarustus	- 71 333
04740 Kallaste sadama arendus	- 192 475
08107 Noortekeskus	- 336 631
08108 Hellamaa külakeskuse aknad; staadioni elektri toide	- 10 000
08203 Muhu Muuseumi investeeringud	- 19 046
09110 Lasteaed (III rühma rek. tööd)	- 40 000

09212 Põhikool (investeeringu komponent)	- 9 552
10200 Hooldekodu EAS-i toetus	- 1 433 873
10200 Hooldekodu omafinantseering	- 464 207

4.5 ANTAV SIHTFINANTSEERIMINE 0 €.

Viie aastane hajaasustuse veeprogrammi projekt lõppes 2012.a. ja 2013 ei ole valla poolt sihtfinantseerimist.

5.FINANTSEERIMISTE GEVUS: 210 997€

Finantseerimistegevuse eelarveosadeks on : laenude võtmine, võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi kohustus

Laenu (kohustuse) võtmine: 261 100€ nähakse ette sots. keskuse ehitamiseks. Varem, 2009.a. võeti 63 903€. Vanu laene kokku on 01.01.2013. seisuga 146 681€. Nordea panga laenu jääk 80 870€ saab tasutud 2018.a. juulis. Swedbanki laenu jääk 48 699€ saab tasutud 2016.a. märtsis. DNB panga laenu jääk 17 112€ saab tasutud 2014.a. märtsis.

Laenu (kohustuse) tasumine: -41 453€ (Nordea pangale 12 911; DNB pangale 13 691; Swedbankile 14 851€).

Kapitalirendi tasumine: -8 650 €. Traktori eest tasumine 2 839 € lõpeb juulis 2013. Veoauto eest tasutakse 5 811€ .

6. LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

Likviidsete varadena käsitletakse varasid, mis vastavad KOFS-i §36 lõikele 1, st. raha ja pangakontode saldod. Likviidsete varade saldo suurenemine ja vähenemine kajastatakse likviidsete varade muutuse eelarve osas vastavalt plussi või miinusena.

2012.a. lõpu seisuga oli likviidsete varade jääk 195 907€

Eelarve tasakaal: Eelarve tulem on investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse tulemi vahe. Et eelarve oleks tasakaalus, peab eelarve tulem võrduma finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma ja likviidsete varade muutuse eelarveosa kogusumma vahega.

Põhitegevuse tulud	1 595 885
Põhitegevuse kulud	1 544 345
Investeerimistegevus	-418 266
Eelarve tulem	-366 726
Finantseerimistegevus	210 997
Likviidsete varade muutus	155 729
Vahe	366 726
Eelarve tasakaal	0

7. VÕRD LUS EELARVEST RATEGIAGA 2013-2016.

Põhitegevuse tulude vahe kokku on 30 tuhat eurot vähem võrreldes strateegiaga. Tasandus ja toetusfond on 50 tuhat eurot väiksem kui strateegias. Tulumaks katab 20 tuhat eurot sellest miinusest ära.

Põhitegevuse kulud kokku on 10 tuhat eurot väiksemad kui strateegia tegevuskulus. Personalikulud on 3 tuhat eurot suuremad, majandamiskulud koos reservfondiga on 5 tuhat

eurot väiksemad, antavad toetused on 5 tuhat eurot väiksemad ja muud kulud on 3 tuhat eurot väiksemad. Seega on suhteliselt täpselt järgitud eelarvestrateegiat, samas vähese info tõttu ei ole investeerimistegevus ja sellest tulenev finantseerimistegevus nii ühesed. 2013.a. eelarves on investeringu maht 2,670 tuhat eurot, sihtfinantseerimine põhivarasse 2,234 tuhat eurot. Strateegias on vastavad mahud 2,287 tuhat ja 1,435 tuhat eurot. Vahe katmiseks on strateegias ette nähtud laenu võtmine 700 tuhat eurot, 2013.a.eelarves 261 tuhat eurot. Ka see on parem variant, et laenu võtmine on eelarve järgi väiksem kui strateegias.

Likviidsete varade muutus on eelarves 9 tuhat eurot väiksem võrreldes strateegiaga. Kokkuvõttes on 2013.a. eelarve pigem konservatiivne.

8. ÜLEVAADE ARENGUKAVAS KAJASTATUD EESMÄRKIDE KAVANDATAVAST TÄITMISE PLAANIST 2013 AASTAL

Eelseisval aastal kavandab Muhu Vallavalitsus valla arengukavas kajastatud eesmärke ja nende täitmiseks kavandatud tegevusi täita järgnevalt:

Eesmärk 1: Avalikud vallateed on heas korras ja külavahelistel lõikudel tolmuwab

- Jätkata külavaheliste teelõikude viimist mustkatte alla: jätkatakse tava, et riigi poolt teehoolduseks eraldatud raha suunatakse investeringuteks, s.o. eelkõige tolmuwabade katete rajamiseks, samuti kruuskatete põhjalikumaks remondiks
- Rajada parklad avalike külastuskohtade juurde: lõpetatakse 2012.a alustatud Hellamaa Külakeskuse juurde rajatud parkla ehitus mustkatte paigaldusega, jätkatakse spordihalli ja lasteaia vahelise parkla ehitustööde II etapiga
- Koostöös Maanteametiga valmib Liiva-Piiri jalg-ja jalgrattatee tehniline projekt.

Eesmärk 4 : Muhu nii põhja-kui lõunarannikul on sadamaseadusele vastavad paadi- või külalissadamad, avalikus kasutuses lautri- ja ujumiskohad rahuldavad elanike vajadusi

- Kallaste ja Võrkaia sadamate rent ja arendus valla poolt: Kallaste sadama rekonstrueerimistööde 1.etapi tööd said nn. Kalandusmeetmest positiivse vastuse ja tööd on plaanitud teostada 2013.a. jooksul. Samuti on eelarves ette nähtud vahendid Võrkaia sadamas hädapäraste tööde osaliseks finantseerimiseks.
- Lautri – ja ujumiskohtade korrastamine, Vahtna ujumiskoha korrastamine: alustatud on Vahtna ujumiskoha korrastamisega ning algatatud on Vahtna puhkeala detailplaneering

Eesmärk 6: Loodus –ja kultuuripärand on hoitud ning huvilistele ligipääsetav

- Miljööväärtuslike külade hoidmine, ehitustingimuste väljatöötamine miljööväärtuslikel aladel arenduseks: alustatud on seitsme miljööväärtusliku küla teemaplaneeringuga.

Eesmärk 7: Lasteaed võimaldab kõigile lastele heatasemelise alushariduse ja perede vajadustele vastava paindlikult korraldatud lastehoiu

- Parandada lasteaia tegutsemistingimusi: eelarves on ettenähtud vahendid lasteaia III rühma kapitaalremondiks, peale töö teostamist on kõikide rühmade ruumid rekonstrueeritud

Eesmärk 9: Muhus on kohapeal võimalused osaleda elukestvas õppes

- Koolitustingimuste toetamine: eelarves ette nähtud vahendid täiskasvanute täiendkoolituseks

Eesmärk 10: Tagatud on sihtrühmade vajadustele vastava sotsiaalhoolekandeteenuse osutamine nii eakatele, puuetega inimestele kui abivajavatele peredele

- Viia eakate hooldekodu uutesse ruumidesse: 2012 .a koostati hoone uus eskiisprojekt ning viidi läbi riigihange, mille tulemusena sõlmiti uus töövõtuleping . Ajagraafiku kohaselt lõpetatakse ehitustööd 2013.a. detsembris

Eesmärk 11: Toimub terviseedendus ja vanurite koduõendusabi

- Muhu valla terviseprofiili koostamise lõpetamine.

Eesmärk 12: Muhus toimub senisest enam suuri rahvapidusid ja kultuuriüritusi, spordi –ja kultuuriharrastusega tegelejate arv on suurenenud

- Hellamaa Külakeskuse hoone akende vahetamine, samuti Hellamaa spordiväljaku varustamine elektriga erinevate ürituste paremaks korraldamiseks.
- Külade spordi- ja vabaajavõimaluste toetamine: eelarves ette nähtud rahalised vahendid seltsitegevuse toetuseks.

Eesmärk 13: Muhu pärandkultuur elulaadis ja elukeskkonnas

- Kujundada Muhu Muuseum kohaliku pärandkultuuri elavaks keskuseks: muuseumi eelarves ette nähtud investeeringud muuseumihoonete rekonstrueerimiseks ja museaalide paremaks säilitamiseks

Eesmärk 14: Külakogukonnad ja kodanikeühendused on suutelised enda eest seisma ja teevad vallaga koostööd soodsa elukeskkonna loomiseks külates

- Toetada külasid ja kodanikeühendusi külade elukeskkonna parendamisel: eelarves summad seltsitegevuse toetamiseks läbi taotlusvoorude
- Külavanemate motivatsiooniprogramm: eelarves summad külade juhtimisega seotud kulude hüvitamiseks.

Eesmärk 18: Kesselaid on atraktiivne ja hästi kaitstud maastikuväärtustega loodusturismi sihtkoht

- Väikesaarte programmi toel tagatakse saarel asuvate majapidamiste varustamine elektriga